

V tieni fikusov a orchideí

Fikus, antúria či begónia sú nudné črepníkové rastliny. Všimneme si ich väčšinou vtedy, keď ich treba poliať. Ak však rastú na stene, prekvapia každého, kto vstúpi do miestnosti.

MARTA ĎURIANOVÁ

Múzeum d'Art Moderne de la Ville de Paris.

Zelené steny môžu byť i celkom malé. Priestory cestovnej kancelárie Lentz v Luxemburgu.

Ako 12-ročný nadšený chovateľ rybičiek sa dočítal, že rastliny pomáhajú čistiť vodu v akváriu. Dlhoročne nerozmýšľal a ponoril do akvária koreňky mamino filodendronu, čo rástol nad ním. Rybičkám sa to zapáčilo a výborne sa darilo aj filodendronu, ktorému prospievali najmä exkrementy bohaté na dusičnany. Zakrátko sa rastlina začala ťahať na rošt nad akváriom, ktorý vlastnoručne zostrojil malý Patrick Blanc. K filodendronu pridal ďalšie izbové

rastliny. A vznikla jeho prvá vertikálna záhrada.

Uznávaný botanik a cestovateľ Blanc odvtedy navrhol stovky vertikálnych záhrad na všetkých kontinentoch sveta s výnimkou Antarktídy. Jeho zelené steny sa dostali aj na Slovensko, jedna je v kaviarni J&T Banka v Bratislave a druhá, oveľa menšia, v pobočke tejto banky v Košiciach.

„Naozaj potrebujú rastliny pôdu? Nie, nepotrebujú,“ hovorí Blanc. „Pôda nie je nič iné, len mechanická opora. Nevyhnutná pre život rastlín je len

voda a v nej rozpustené minerály, ďalej svetlo a oxid uhľitý, aby mohla prebehnúť fotosyntéza.“ Blancova záľuba v akváriových rybičkách sa zmenila na fascináciu tropickými rastlinami, ktoré sa dokážu prispôbiť aj tým najdrsnejším podmienkam v spodných vrstvách pralesa s minimom svetla.

Na svete je mnoho miest, kde rastliny žijú na vertikálnych povrchoch – na skalách alebo stromoch. Príroda tak inšpiruje francúzskeho vedca k tomu, aby jej dal opäť priestor v mestách – voľných horizontálnych ploch je tam

„Jeho stena má ukazovať prírodnú silu. Taký monumentálny barokový minimalizmus,“ hovorí architektka Bára Škorpilová, ktorá navrhovala priestory J&T Banky.

Blancovu prácu uvidela po prvý raz v Paríži v hoteli Pershing Hall a múzeu Quai Branly. Keď potom vstúpila do priestorov kaviarne, hneď vedela, že by sa jej páčilo vytvoriť z nej záhradu. Vertikálnu záhradu, na ktorú sa možno pozeráť z rôznych uhlov a výšok. Navrhla preto investorovi spoluprácu s Blancom.

Každá jeho zelená stena je originál. Rastliny vytvárajú živý plastický celok, ktorý sa počas roka mení v závislosti od toho, ako kvety rastú a kvitnú.

Vertikálna záhrada v Bratislave má približne 100 štvorcových metrov. Na výsadbu sa použilo 66 druhov rastlín, a to rôzne sukulenty, niekoľko druhov papradia, fikusov a tiež kvitnúcich rastlín, okrem iných aj exotické orchidey. V stene je vysadených viac ako 2 900 kusov rastlín. Budú postupne dorastať do výšky 15 až 130 centimetrov. Stena sa odráža v množstve reflexných plôch, takže je možné ju obdivovať takmer zo všetkých kútov priestoru.

Základom každej Blancovej vertikálnej záhrady je oceľová pozinkovaná rámová konštrukcia. Na ňu sa uchytiť plastové platne, na ktoré sa potom pripnú dve vrstvy špeciálnej nasiakavej polyamidovej plsti. Rastliny sa ukladajú do vyrezaných otvorov v plsti ako do vrecúšok. Plst sa zavlažuje prostredníctvom domyselného systému trubíc. Závlahový systém zabezpečuje rastlinám aj prísun minerálnych látok, najmä dusíka, fosforu, horčíka, zinku a železa. Zvyčajne je potrebné stenu umelo osvetľovať.

Výstavba konštrukcie trvá niekoľko týždňov, pričom konštrukcia pre zelenú stenu umiestnenú vonku je zložitejšia ako pre vertikálnu záhradu vnútri. Samotná výsadba rastlín sa zrealizuje asi za týždeň. Tím Patrieka Blanca prichádza na miesto často až po dokončení konštrukcie miestnou firmou, ktorá má však možnosť výstavby s Blancom konzultovať. Rastliny dodávajú lokálne záhradníctva a kvetinárstva.

Prvá vertikálna záhrada na Slovensku.

FOTO: ARCHIV J&T BANKA

Botanik a umelec Patrick Blanc.

Pôda nie je nič iné, len mechanická opora.

Most Juvénal vo francúzskom Aix-en-Provence.

FOTO: ARCHIV PATRIEK BLANCA (4)

Pre interiérové steny Blanc vyberá najmä tropické rastliny, ktoré potrebujú na rast konštantné teploty a znesú aj málo svetla. Medzi jeho obľúbené patria begónie, filodendrony, antúrie či rhipsalis. Na vonkajšie vertikálne záhrady používa miestne rastliny zvyknuté na lokálne podnebie. Popínavé

rastliny takmer nepoužíva, keďže rastú agresívne a veľmi rýchlo by stene dominovali.

Jeho najväčšie diela majú niekoľko sto štvorcových metrov, napríklad vertikálna záhrada v obchodnom centre v Lisabone sa rozprestiera na 900 štvorcových metroch. Tie najmenšie môžu byť veľké len 6 či 7 štvorcových metrov.

„Limitom veľkosti nie je systém, ten môže byť aj celkom maličký,“ dodáva Jean Luc Le Gouallec, blízky Blancov spolupracovník. „Ide skôr o to, aby sa to zákazníkovi ekonomicky vyplatilo.“

Cena jedného štvorcového metra vertikálnej záhrady sa totiž začína približne pri 600 eurách. Tá sa však týka naozaj veľkých stien. Čím je stena menšia, tým viac za jej štvorcový meter zaplatíte. Po dokončení steny treba tiež rátať s nákladmi na jej údržbu.

Jeden štvorcový meter vertikálnej záhrady v J&T Banka Café vrátane konštrukcie závlahového systému a rastlín stál približne 2-tisíc eur, dodáva Nikol Kubaská, hovorkyňa spoločnosti J&T. Údržba záhrady vychádza na 650 až 700 eur mesačne, v závislosti od toho, či je potrebné niektoré rastliny napríklad vymeniť alebo dosadiť.

„V každej stene je okolo 70 až 80 druhov rastlín. Okrem toho, že steny vracajú prírodu do miest a skrášľujú životné prostredie, sú aj nádhernou ukážkou biodiverzity,“ hovorí Le Gouallec. ☺